

Nota voor Burgemeester en Wethouders

Team: Team Beleid Veilig en Gezond Samenleven

Onderwerp:

Plan van aanpak Deventer Dementievriendelijk 2025-2030

Notagegevens

Bestuursorgaan	: B-en-W 1-07-2025
Notanummer	: 2025-567
Datum	: 1-07-2025
Programma	: 08 - Meedoen
Portefeuillehouder	: Wethouder De Geest,
Bijlage(n)	: 2025_06_25_Plan van aanpak Deventer Dementievriendelijk.docx,Dementiescan gemeente Deventer 26-08-2024 def.pdf

Parafering

25-06-2025: Wethouder
25-06-2025: Teamleider Beleid Veilig en Gezond Samenleven

Agendering

* 27-06-2025: Afdelingsmanager Concernstaf en adjunct-secretaris

* 25-06-2025: Gemeentesecretaris/algemeen directeur

Definitieve akkoord

1-07-2025

B & W d.d.: 1-07-2025

Besluit

1. Het Plan van aanpak Deventer Dementievriendelijk 2025-2030 vast te stellen
2. De raadsmededeling vast te stellen
3. De stukken aan te bieden aan de raad

De nota en het besluit openbaar te maken

Inleiding

In ons gezondheidsbeleid 'Wijkgericht werken aan gezondheid, beleidskader 2023-2026', is 'Deventer Dementievriendelijk' een thema. Hierin staat vermeld dat er voor vervolgacties een 'Plan van aanpak Deventer Dementievriendelijk' wordt opgesteld nadat de Dementiescan van Alzheimer Nederland is uitgevoerd. De scan is uitgevoerd en de uitkomsten en de aanbevelingen nemen we mee in onze extra inzet om te komen tot een Dementievriendelijk(er) Deventer.

Het plan van aanpak, een uitgebreide beschrijving van de uitkomsten van de scan en een raadsmededeling zijn opgenomen als bijlagen bij dit collegebesluit.

Beoogd maatschappelijk resultaat

Met de uitvoering van het plan van aanpak Deventer Dementievriendelijk willen we Deventer Dementievriendelijker maken. Het streven is: een samenleving waarin mensen met dementie en hun mantelzorgers zich gewaardeerd, veilig en betrokken voelen, met toegang tot passende zorg, ondersteuning en sociale participatie.

Kader

- * Beleidskader gezondheid 2023-2026
- * Beleidskader vrijwilligerswerk en mantelzorgondersteuning (2022-2026)

- * Wmo Beleidsplan 2025-2030
- * Woonzorgvisie (oktober 2022)
- * Samen bouwen aan goed wonen (september 2024).
- * Koersdocument Omgevingsvisie gemeente Deventer (mei 2025).
- * Bouwen aan een toekomstbestendige en sociale infrastructuur in de Deventer wijken en dorpen (juni 2023).

Betrokken partijen en participatie

Netwerken (Lokale en regionale netwerk dementie, Dementievriendelijk Bathmen, Samen Gezond in Deventer) en onder andere Carinova mantelzorgondersteuning, Ontmoetingscentrum dementie, Sportbedrijf Deventer, zorg- en welzijnsorganisaties, Platform Samen Vrij Deventer, woningbouwcorporaties en Alzheimer Nederland.

Toelichting op participatiebeleid

n.v.t.

Argumenten voor en tegen

Financiële consequenties en dekking

In de programmabegroting van de gemeente Deventer zijn er vanuit diverse beleidsonderdelen middelen vrijgemaakt specifiek ter ondersteuning van mensen met dementie en hun mantelzorgers. Onder andere: middelen voor casemanagers dementie, Alzheimer cafés, dagactiviteiten en respijtzorg, mantelzorgondersteuning, beweegprogramma's en diverse informatiebijeenkomsten zoals theater, film, lezingen.

Het Ontmoetingscentrum Dementie wordt gesubsidieerd op projectbasis vanuit GALA en Toekomstbestendige wijken voor de periode 2023 tot en met 2026. Voor de borging van het Ontmoetingscentrum Dementie zijn structurele middelen nodig met ingang van 2027. Het betreft een bedrag van ongeveer € 50.000 per jaar. Dit wordt betrokken bij de integrale afweging voor de begroting van 2027.

Openbaarmaking en communicatie

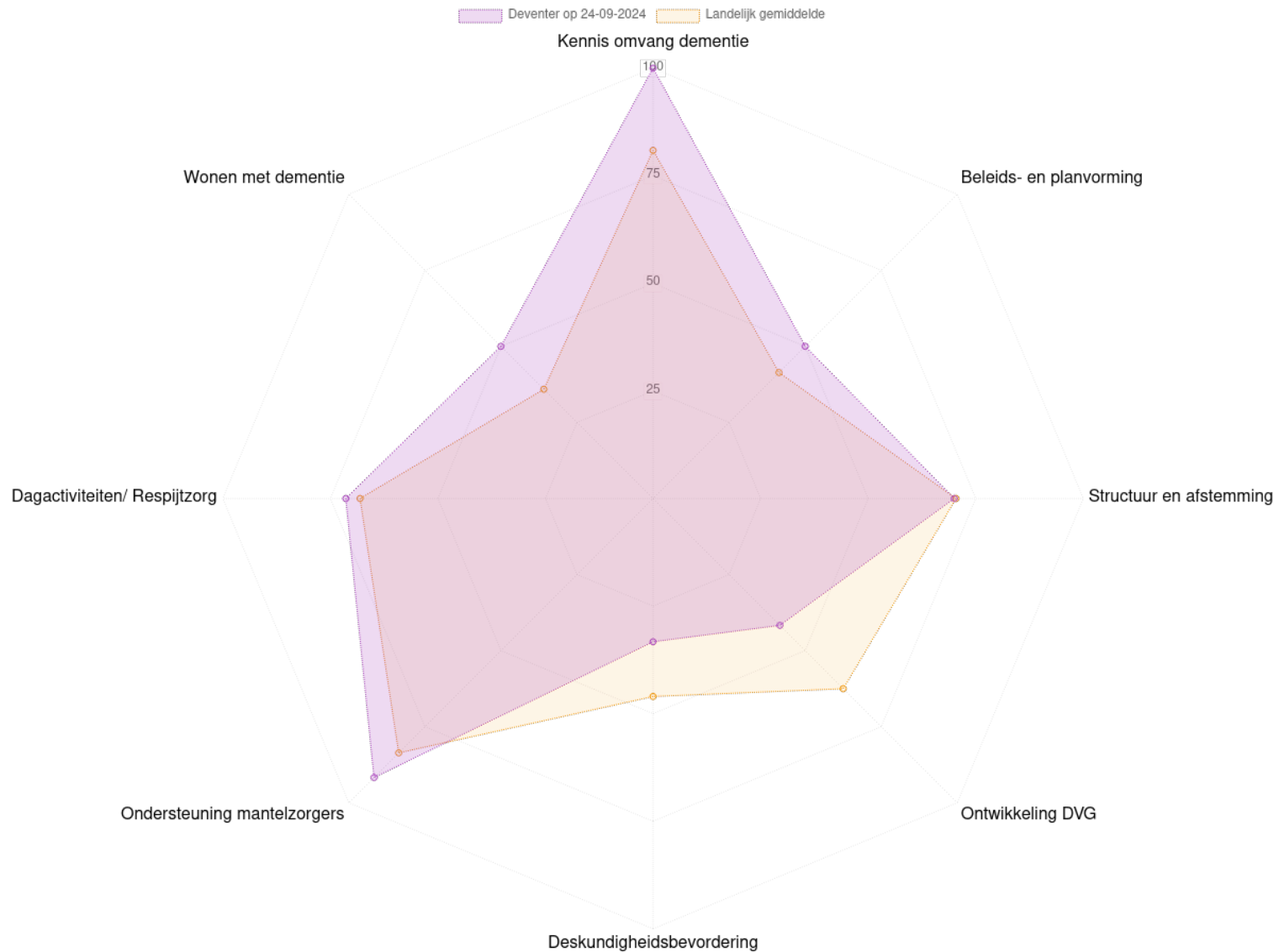
Na het collegebesluit worden de stukken openbaar gemaakt.

Aanpak en uitvoering

In het plan van aanpak staan de activiteiten beschreven die we voortzetten en de extra acties die we gaan uitvoeren. Hierbij staat vermeld welke partners betrokken zijn en een tijdsplan op hoofdlijn.

Resultaten Dementiescan – gemeente Deventer

Gesprekspartner: Marleen Munneke en Marti Doeleman

Dementiescan gemeente Deventer op 24-09-2024

Kennis omvang dementie in de gemeente

1. Hoeveel inwoners van 65 jaar en ouder telt de gemeente?	Gegevens bekend	19.959
2. Hoeveel mensen met dementie zijn er op dit moment in de gemeente?	Gegevens bekend	1700
3. Hoeveel zullen dat er over vijf jaar zijn? <u>Toelichting</u> Impact groot doordat de gevolgen voor de persoon en de mantelzorger ingrijpend zijn, in combinatie met de wetenschap dat in ongeveer iedere 10 jaar sprake is van een geheel nieuwe groep.	Gegevens bekend	2030: 2100 2040:2900 2050:3700
4. Zijn er in het komend jaar en/of in de meerjarenbegroting middelen vrijgemaakt specifiek ter ondersteuning van mensen met dementie en hun mantelzorgers? <u>Toelichting</u> Structurele middelen voor casemanagers Dementie, vorm geven aan Dagactiviteiten en Respijtzorg, het Ontmoetingscentrum en het Alzheimer café. Daarnaast projectsubsidies zoals voor beweegprogramma's, activiteiten voor mensen met beginnende Dementie en diverse bijeenkomsten zoals theater, film etc.	Gegevens bekend	

Dementiescan gemeente Deventer op 24-09-2024

	Beleids- en planvorming	
	5. Er is een beleids- en uitvoeringsplan voor mensen met dementie en hun mantelzorgers <u>Toelichting</u> Er is een beleidskader Mantelzorgondersteuning 2022-2026 waar dit een onderdeel van is. Ook in het beleidskader Gezondheid is een Dementie Vriendelijk Deventer als speerpunt benoemd. Jaarlijks wordt vanuit beide beleidskaders een uitvoeringsplan opgesteld.	Ja
	6. Het beleidsplan en uitvoeringsplan voor mensen met dementie wordt jaarlijks geëvalueerd	Ja
	7. In het beleid verwarde personen is een aparte paragraaf voor mensen met dementie	Nee
	8. In het dementiebeleid is een aparte paragraaf opgenomen ten aanzien van mensen met een migratie achtergrond <u>Toelichting</u> Geen specifiek doelgroepenbeleid. Wel activiteiten voor deze doelgroep en sleutelfiguren waar contact mee is. Ook is er vanuit goede contacten met Saxion inzet naar allochtone vrouwen geweest. Tip: via sleutelfiguren en (eventueel te benoemen) contactgroep Casemanagers Dementie (die deze groep dan ook begeleidt) deze groep benaderen in de vorm van voorlichtingen etc.	Nee

Dementiescan gemeente Deventer op 24-09-2024

	Structuur en afstemming	
	9. Er is een netwerk voor dementie ingericht waar de gemeente en alle relevante partijen (waaronder de doelgroep mensen met dementie/mantelzorgers) aan deelnemen <u>Toelichting</u> Geen duidelijk zichtbaar netwerk met gemeente en betrokkenen. Zowel niet uitvoerend als bestuurlijk. Er is wel een Netwerk Dementie maar hierbinnen is ook doorontwikkeling nodig van medisch- naar sociaal gericht werken en meer vanuit verbinding met Welzijn. Daarnaast wordt ook naar een doorstart gezocht van de werkgroep Dementie met Carinova Mantelzorgondersteuning.	In ontwikkeling
	10. De casemanager dementie maakt deel uit van het wijkteam en heeft hier regulier overleg mee <u>Toelichting</u> Meeste teams nog niet maar altijd wel oproepbaar op casus-niveau. Dit lijkt ook de voorkeur te hebben. Verder werkt de Casemanager Dementie wel samen met de WMO coach: de Casemanager indiceert en vraagt aan: de WMO coach effectueert. Hier zijn korte lijntjes.	In ontwikkeling
	11. Het wijkteam verwijst mensen met dementie en mantelzorgers direct naar de casemanager dementie <u>Toelichting</u> En de WMO coach verwijst door bij cognitieve problemen.	Ja
	12. Er zijn afspraken die het effect van interventies en verwijzingen evalueren <u>Toelichting</u> Inzicht in aantallen cliënten. Twee maal per jaar evaluaties tussen Casemanagers en WMO coaches.	Ja
	13. De casemanager dementie en/of wijkteam is mede gericht op mensen met een migratie achtergrond <u>Toelichting</u> Algemeen wel. In en vanuit Netwerk geen benoemde aandachtsvelders onder de Casemanagers. Wel vinden gericht voorlichtingen plaats over Dementie aan Migrantengroepen door Vrijwilligers/Belangenbehartigers van Alzheimer Nederlandland.	In ontwikkeling

Dementiescan gemeente Deventer op 24-09-2024

Ontwikkeling Dementievriendelijke Gemeenschap

14. Er is een informatiefolder voor burgers over het herkennen van en omgaan met dementie <u>Toelichting</u> Er is een signaleringskaart ontwikkeld door Samen Dementie Vriendelijk (website) waarop aan de voorzijde uitleg over Dementie en op de achterzijde omgangsadviezen staan. Dit is een goedkope en bruikbare optie die mensen ook verwijst naar meer informatie. In andere gemeenten wordt door de projectleider of werkgroep Dementievriendelijk ook wel contact gezocht met de coördinator van dit programma mevrouw Saskia de Jonge.	Nee
15. De folder wordt huis aan huis verspreid en/of is beschikbaar bij praktijkhouders, huisartsen, apotheek, bibliotheek etc. <u>Toelichting</u> Zie toelichting vraag 14.	Nee
16. Er worden op structurele basis periodieke informatiebijeenkomsten voor burgers gehouden <u>Toelichting</u> Er worden veel informatiebijeenkomsten gehouden met betrekking tot ouder worden. In thema's als bewegen en valpreventie wordt wel gericht over Dementie gesproken. Ook 4 maal voorlichting geweest over Dementie door de heer Dick Kits.	In ontwikkeling
17. Er zijn met gesubsidieerde organisaties en verenigingen afspraken vastgelegd over het openstellen van activiteiten voor mensen met dementie <u>Toelichting</u> Met name met het Ontmoetingscentrum. In september 2024 vindt een inspiratiesessie plaats tussen diverse organisaties om tot een plan te komen om Deventer te helpen Dementievriendelijk te worden: daarbij willen we gebruik maken van ervaringen van bijv. DemenTalent en komen tot prestatieafspraken.	Ja
18. Er is een stimuleringsregeling om te bevorderen dat (ook commerciële) organisaties hun activiteiten openstellen voor mensen met dementie <u>Toelichting</u> Misschien meer inzetten op stimulatie van eigen inzet i.c.m. Samen Dementie Vriendelijk. Zie toelichting vraag 14.	Nee
19. Er zijn algemene activiteiten waar ook mensen met dementie aan kunnen deelnemen <u>Toelichting</u> Veel aanbod. Onder andere Helios, De Fontein, Kulturhus, De Spil.	Ja

Dementiescan gemeente Deventer op 24-09-2024

	Deskundigheidsbevordering	
	20. Medewerkers van de gemeente (loketmedewerkers, contactmedewerkers Wmo, medewerkers Wmo die de keukentafelgesprekken voeren) zijn geschoold in het herkennen van en omgaan met mensen met dementie <u>Toelichting</u> Hier is aandacht voor. Tot nu toe hebben we 4x Dick Kits uitgenodigd als lezer voor professionals, collega's en mantelzorgers. Die bijeenkomsten zijn goed bezocht. Hier ook gemeld dat organisaties intern een 'traject op maat' kunnen aanvragen met praktische tips over hoe een prettige omgeving te creëren voor mensen met dementie, adviezen hoe om te gaan met mensen met dementie. Aandacht: nog wel structureel inbedden. In het verleden bijv. ook medewerkers geschoold maar is nog niet ingebed in scholingsplan. Tip: mogelijkheid om webtraining en fysieke training door Samen Dementie Vriendelijk te benutten (lage kosten en laagdrempelig)	Ja
	21. Er zijn (digitale) trainingen aangeboden voor hulpverleners zoals ambulancezorg, brandweer politie en boa's met betrekking tot de omgang met mensen met dementie <u>Toelichting</u> Mogelijk combineren met uitleg m.b.t. verward gedrag.	Nee
	22. Er is in het contract voor hulp in de huishouding opgenomen dat medewerkers zijn toegerust voor het omgaan met mensen met dementie <u>Toelichting</u> In de overeenkomsten van de gemeente met zorgaanbieders staan de eisen waaraan zorgaanbieders moeten voldoen. Hierin staat dat zorgverleners moeten aansluiten op de leefwereld / behoeften / mogelijkheden van de inwoner. Medewerkers moeten actief signalen/zorgen rondom gezondheid van inwoners delen. De zorgaanbieder zoekt samenwerking met formele en informele partners. Dementie maakt hier onderdeel van uit.	Ja
	23. Er zijn/worden voorlichtingsbijeenkomsten georganiseerd voor winkel- en horecapersoneel <u>Toelichting</u> Binnen Samen Dementie Vriendelijk zowel specifieke web- als fysieke trainingen aanwezig voor deze groep.	Nee
	24. Er zijn/worden voorlichtingsbijeenkomsten georganiseerd voor huismeesters en beheerders en personeel van publieke accommodaties	Nee
	25. Er zijn/worden (online) cursussen aangeboden aan organisaties voor vrijwilligers die veel met ouderen in contact komen <u>Toelichting</u> Dergelijke inspanningen kunnen ook getoetst worden bij inkooptrajecten.	Nee

Dementiescan gemeente Deventer op 24-09-2024

	Ondersteuning mantelzorgers		
	26. Er is een steunpunt mantelzorg voor ondersteuning en advies t.b.v. mantelzorgers <u>Toelichting</u> Via Carinova Mantelzorgondersteuning.	Ja	
	27. Er is een structurele gelegenheid gecreëerd waar mantelzorgers elkaar kunnen ontmoeten, ervaringen uitwisselen en informatie en ondersteuning kunnen krijgen (Alzheimer Café/ Trefpunt o.i.d.) <u>Toelichting</u> Er is een Alzheimer café Deventer.	Ja	Minimaal 7 maal per jaar
	28. Mantelzorgers kunnen een beroep doen op ondersteuning bij het versterken van hun netwerk <u>Toelichting</u> Onderdeel van trajecten vanuit Mantelzorgondersteuning Carinova.	Ja	
	29. Er zijn informatiebijeenkomsten en/of trainingen aangeboden aan mantelzorgers over de omgang met mensen met dementie	Ja	
	30. De sociale kaart voor zorg en -ondersteuning bij dementie is beschikbaar voor mantelzorgers <u>Toelichting</u> DeventerWijzer: per wijk folder met heel groot en divers aanbod. Trots op!	Ja	
	31. Alle ondersteunende activiteiten zijn ook gericht op mantelzorgers van mensen met een migratie achtergrond <u>Toelichting</u> Nog onduidelijk en gefragmenteerd. Wel is hier aandacht voor in de buurthuizen, bijvoorbeeld naar Indische en Turkse gemeenschap.	In ontwikkeling	

Dementiescan gemeente Deventer op 24-09-2024

	Dagactiviteiten/ Respijtzorg		
	32. Er zijn dagactiviteiten en ontmoetingsplekken binnen de gemeente waar mensen met dementie met een indicatie aan kunnen deelnemen en die als respijtzorg voor hun mantelzorgers kunnen gelden? <u>Toelichting</u> Veel buurtvoorzieningen aanwezig en tevens een Ontmoetingscentrum Dementie. Wens vanuit Alzheimer café Deventer om hier ook een onderdeel van uit te gaan maken. Vooral nog is da financieel nu nog niet haalbaar. Momenteel is er onderzoek met 4 gemeenten in de regio (GGD) om oplossingen te zoeken voor betere respijtzorg.	Ja	circa 30
	33. Er is een directe, heldere, transparante en snelle procedure voor het stellen van een indicatie <u>Toelichting</u> Casemanager stelt vast dat indicatie er is vanuit de WMO en aanmeldteam WMO beoordeelt dit en kent dan toe.	Ja	
	34. Er zijn algemene activiteiten en clubs waaraan mensen met dementie kunnen deelnemen zonder indicatie en die als respijtzorg voor hun mantelzorgers kunnen gelden <u>Toelichting</u> DOET, De Fontein, activiteiten in buurtcentra en Het Ontmoetingscentrum. Deze zijn allemaal wel vooral geschikt voor mensen met een beginnende vorm van Dementie, terwijl juist bij mensen in een gevorderd stadium de mantelzorger meer belast/overbelast is.	Ja	
	35. Er zijn (deeltijd) mogelijkheden voor dag-/nacht opvang die mantelzorgers ontlasten <u>Toelichting</u> Er is respijtzorg, o.a. bij Solis: Zorg en behandeling - Zorggroep Solis maar vanuit de VET (Voor Elkaar Teams ; voorheen sociale teams) wordt aangegeven dat het regelmatig moeilijk is om op kortere termijn logeerzorg te kunnen regelen in Deventer of in de buurt van Deventer.	Ja	
	36. Er is voldoende en kwalitatief vervoer beschikbaar van en naar de dagactiviteiten en ontmoetingsplekken	Ja	
	37. Er zijn vrijwilligers beschikbaar /opgeleid die overdag kunnen worden ingezet bij mensen met dementie thuis. <u>Toelichting</u> Project vanuit Deventer Doet in de periode voor Corona is gestopt. Ook bleek vinden van een match zeer tijdrovend te zijn.	Nee	
	38. Er zijn vrijwilligers beschikbaar /opgeleid die gedurende de nachten kunnen worden ingezet bij mensen met dementie thuis <u>Toelichting</u> Wel soms via Handen aan Huis; maar dit soort voorzieningen alleen in aanvullende verzekeringen vergoed.	Nee	

Dementiescan gemeente Deventer op 24-09-2024

Wonen met dementie

39. De gemeente heeft een gemeenschappelijke woonzorgvisie geformuleerd waar ook mensen met dementie specifiek in genoemd worden <u>Toelichting</u> Er is een lokale woonzorgvisie van de gemeente Deventer waar specifiek aandacht is voor inwoners met dementie	In ontwikkeling
40. In de woonzorgvisie is een ambitie opgenomen met betrekking tot het aantal te realiseren dementievriendelijke woningen op wijkniveau en wanneer deze woningen gerealiseerd zijn <u>Toelichting</u> De gemeente Deventer gaat de komende jaren bouwen voor ouderen in drie verschillende categorieën (zie ook vraag 39); nultreden, geclusterde woningen en zorggeschikte woningen.	In ontwikkeling
41. In onze gemeente zijn er al dementievriendelijke woningen <u>Toelichting</u> Er zijn momenteel woningen in ontwikkeling waarbij inwoners met en zonder dementie samenwonen. En waarbij aandacht voor elkaar en ontmoeten staan centraal staat.	In ontwikkeling
42. De inrichting van de leefomgeving wordt nadrukkelijk betrokken bij de plannen voor de realisatie van dementievriendelijke woningen <u>Toelichting</u> Wel ook mooie voorbeelden zoals gebruik van niet-contrasterende kleurvlakken op openbare verkeersruimte.	In ontwikkeling
43. De gemeente werkt samen met woningcorporaties, zorg- en welzijnsorganisaties en projectontwikkelaars om nieuwe en bestaande woningen dementievriendelijk te maken <u>Toelichting</u> We werken momenteel samen met corporaties, zorg en welzijn het afsprakenkader ouderenhuisvesting uit (zie antwoord bij vraag 39). We werken aan een gezamenlijke routekaart voor bestaande- en nieuwbouw. Hierbij kijken we wat mensen/ wijken en buurten nodig hebben. Bij dat traject worden ook inwoners betrokken.	In ontwikkeling

Deventer Dementievriendelijk

Plan van aanpak

Juni 2025

2025-2030

1. INLEIDING

Gezondheidsbeleid

In ons gezondheidsbeleid¹ is 'Deventer Dementievriendelijk' een thema. Hierin staat vermeld dat er voor vervolgacties een 'Plan van aanpak Deventer Dementievriendelijk' wordt opgesteld nadat de Dementiescan van Alzheimer Nederland is uitgevoerd. Dit plan van aanpak is als volgt opgebouwd:

1. Algemene informatie
2. De uitkomsten van de Dementiescan
3. De (vervolg)acties
4. Monitoring en financiën

Wat is dementie?

Dementie is een ziekte waarbij de hersenen informatie niet meer goed kunnen verwerken. Het gevolg is dat het lichaam en de geest steeds verder achteruitgaan. De ziekte kan beginnen met minder interesse, vergeetachtigheid of ander gedrag. Langzaam worden de problemen erger. Hoe het gaat is niet te voorspellen. Dat is voor iedereen met dementie anders. Er ontstaan op korte of langere termijn veiligheidsrisico's (bijvoorbeeld met gas of elektriciteit, verdwalen), gedragsproblemen (agressie, stemmingswisselingen, wantrouwen, agressie), het vermogen om voor zichzelf te zorgen (eten en drinken, aankleden, wassen) wordt minder en de kans op een sociaal isolement neemt toe omdat men niet meer in staat is om een sociaal leven te onderhouden. Dementie heeft gevolgen voor zelfstandig wonen, sociale contacten en meedoen aan (dagelijkse) activiteiten. De zorg en ondersteuning voor deze groeiende groep is één van de grootste uitdagingen van de toekomst.
(Bron: Alzheimer Nederland, Nederlandse Senioren Alarmering).

Cijfers over dementie

1 op de 5 mensen krijgt dementie. Op dit moment hebben 310.000 mensen dementie in Nederland. Met de toegenomen vergrijzing stijgt ook het aantal mensen met dementie. Alzheimer Nederland verwacht dat dit aantal bijna verdubbeld zal zijn in 2050. Dementie komt ook voor bij jonge mensen. 15.000 mensen die jonger zijn dan 65 jaar hebben dementie.

In 2040 zullen naar verwachting 340.000 mensen thuiswonen en zijn er 160.000 verpleeghuisplekken nodig. In 2040 wordt een tekort verwacht van minimaal 50.000 verpleeghuisplekken voor mensen met dementie. Dementie is de ziekte met de hoogste zorgkosten in Nederland. De meeste mensen met dementie wonen thuis (ongeveer 75%). 800.000 mensen zijn mantelzorger voor iemand met dementie. Het aantal mantelzorgers groeit niet procentueel mee met het aantal mensen met dementie: van 2,7 (2024) naar 1,7 mantelzorger per naaste met dementie. In Deventer zijn er ongeveer 1700 inwoners met dementie (2024). De verwachte toename van het aantal inwoners met dementie in Deventer:

2030: 2100

2040: 2900

2050: 3700

(Bron: Alzheimer Nederland).

---

¹ Wijkgericht werken aan gezondheid, beleidskader 2023-2026.

2. DEVENTER DEMENTIEVRIENDELIJK

Uitkomsten dementiescan

De Dementiescan voor gemeenten van Alzheimer Nederland geeft inzicht in hoe dementievriendelijk het beleid al is en biedt concrete handvatten om hierin vervolgstappen te maken. De Dementiescan bestaat uit een vragenlijst en een interview.

Deventer scoort:

- *boven het landelijk gemiddelde* op de onderdelen: kennis omvang dementie (cijfers bekend en middelen beschikbaar), beleid- en planvorming (dementie is een thema binnen diverse beleidsterreinen), ondersteuning mantelzorgers (er is een steunpunt en ontmoetingscentrum), dagactiviteiten/respijtzorg (is beschikbaar in verschillende vormen), wonen met dementie (is onderdeel van onze woonzorgvisie).
- *op het landelijk gemiddelde* op het onderdeel structuur en afstemming (er is een lokaal en regionaal netwerk maar dit is onvoldoende bekend).
- *onder het landelijk gemiddelde* op de onderdelen: ontwikkeling Dementievriendelijke Gemeente (er wordt geen informatie gedeeld over dementie met inwoners, geen sprake van een stimuleringsmaatregel voor organisaties om hun activiteiten open te stellen voor mensen met dementie) en deskundigheidsbevordering (er wordt geen voorlichting gegeven of cursus aangeboden aan o.a. hulpverleners, personeel in publieke accommodaties).

Een uitgebreide beschrijving van de uitkomsten van de scan is opgenomen als bijlage. Deze uitkomsten en de aanbevelingen nemen we mee in onze extra inzet om te komen tot een Dementievriendelijk(er) Deventer.

3. Plan van aanpak Deventer Dementievriendelijk 2025-2030

Ambitie

Een samenleving waarin mensen met dementie en hun mantelzorgers zich gewaardeerd, veilig en betrokken voelen, met toegang tot passende zorg, ondersteuning en sociale participatie.

Doelstellingen

- Bewustwording en deskundigheidsbevordering: dementie bespreekbaar maken, kennis vergroten en positieve beeldvorming bevorderen.
- Participatie: mensen met dementie doen zoveel mogelijk mee aan het dagelijks leven.
- Mantelzorgondersteuning: ontmoeting, passende respijtzorg en waardering.
- Een dementievriendelijke woonomgeving: een omgeving die meedoen en zelfstandig wonen ondersteunt.

Wat we blijven doen

Zie de volgende pagina voor een overzicht op hoofdlijn van de acties per doelstelling die we vervolgen vanuit ons beleid gezondheid, Wmo², mantelzorgondersteuning³, Woonzorgvisie⁴, de Omgevingsvisie⁵ en ons plan van aanpak toekomstbestendige wijken⁶.

---

² Wmo Beleidsplan 2025-2030

³ Woonzorgvisie (oktober 2022)

⁴ Samen bouwen aan goed wonen (september 2024).

⁵ Koersdocument Omgevingsvisie gemeente Deventer (mei 2025).

⁶ Bouwen aan een toekomstbestendige en sociale infrastructuur in de Deventer wijken en dorpen (juni 2023).

Doelstellingen Deventer Dementievriendelijk	Acties die we voortzetten	Verantwoordelijke(n)
Bewustwording en deskundigheidsbevordering	- Bijeenkomsten in het Ontmoetingscentrum Dementie⁷. Voor mensen met dementie en hun mantelzorger(s), inwoners en professionals. - Verbindingen leggen, kennis en informatie delen tussen en met partijen die op het gebied van dementie mensen ondersteunen. Gebruik maken van de kennis en ervaringen van het Regionale Netwerk Dementie (Salland). - Organiseren van Alzheimer Cafés in Deventer. Dit is de ontmoetingsplek voor mensen met dementie, hun partners, familieleden, vrienden, hulpverleners en andere belangstellenden. - Organiseren van de lezing 'De dag door met dementie' voor professionals, mantelzorgers, beleidsadviseurs. Wat is dementie precies en waarom gebeurt er wat er gebeurt? Onder andere dat denken, kiezen en zelfstandig handelen opeens niet meer gaan. Vervolgens volgt uitleg hoe je hiermee om kunt, of eigenlijk zou moeten gaan. Praktische tips illustreren hoe je een prettiger en meer ontspannen omgang met mensen met dementie kunt hebben. - Continueren van het scholen van de loketmedewerkers en consulenten Wmo met betrekking tot het herkennen van en omgaan met mensen met dementie.	Carinova mantelzorgondersteuning i.s.m. o.a. (woon)zorg- en welzijnsorganisaties, buurtvoorzieningen en het Lokale Netwerk Dementie Deventer⁸. Lokale Netwerk Dementie Deventer, projectgroep Dementievriendelijk Bathmen. Lokale Netwerk Dementie Deventer. Het netwerk Samen gezond in Deventer. Gemeente Deventer. Gemeente Deventer, Alzheimer Nederland.

⁷ Het Ontmoetingscentrum Dementie is gestart op 1 oktober 2023. Het is ontwikkeld door de casemanagers dementie Deventer, Alzheimer Nederland, ouderenadviseurs van de Voor Elkaar Teams, Zorggroep Solis en Carinova Mantelzorgondersteuning. Het ontmoetingscentrum is een collectieve voorziening waar laagdrempelige, niet geïndiceerde ondersteuning wordt geboden aan mensen met beginnende dementie en hun mantelzorgers. Met deze voorziening worden krachten van formele en informele organisaties gebundeld en de samenwerking bevordert in het belang van de sterk groeiende doelgroep mensen met dementie en hun mantelzorgers. Deelnemers ervaren het ontmoetingscentrum als een plaats waar zij zich emotioneel gesteund voelen, sociale contacten opdoen en zinvolle activiteiten ondernemen die aansluiten bij hun interesse.

⁸ Het Lokale Netwerk Dementie Deventer bestaat uit deelnemers die actief zijn op het gebied van zorg en begeleiding van mensen met dementie en hun mantelzorgers: vertegenwoordiger van Alzheimer Nederland afdeling Deventer, casemanager dementie van Solis, ouderenadviseur vanuit het Voor Elkaar Team, mantelzorgconsulent van Carinova, mantelzorger(s).

Participatie	- Dagbesteding voor mensen met dementie; collectief en geïndiceerd vanuit de Wmo. Bijvoorbeeld bij zorgboerderij Erve de Poll. - De Onvergetelijke Kookclub Deventer. Maandelijks bereiden mensen met dementie en hun naaste een diner en eten samen. - Zwemfit voor mensen met dementie (wekelijks). - Beweginginterventies valpreventie: DOET (Deventer Oefenprogramma Thuiswonenden) en BAS (Blijf Actief bij de Sportvereniging) (wekelijks).	Gemeente, o.a. zorgboerderij Erve de Poll, Carinova, Solis, Ludgerus, buurtvoorzieningen (bijv. De Fontein), Ontmoetingscentrum Dementie. Alzheimer Nederland, Resto van Harte, vso De Linde, Rabobank Salland, Jumbo Hans Kok, Winkelcentrum Colmschate. Sportbedrijf Deventer. Gemeente, Helios/Wijk voor Elkaar, Salland Zorgverzekeraar, Carinova en Solis.
Mantelzorgondersteuning	- Per situatie wordt bekeken welke ondersteuning de mantelzorger die zorgt voor een naaste met (beginnende) dementie nodig heeft. Er wordt specifieke informatie, ondersteuning en hulp geboden⁹.	Gemeente, Carinova mantelzorgondersteuning i.s.m. o.a. VET, Netwerk informele Zorg Deventer (NIZoD)¹⁰, Solis.
Een dementievriendelijke woonomgeving	- Er zijn woningen in ontwikkeling waarbij inwoners met en zonder dementie samenwonen. - We werken aan een gezamenlijke routekaart voor bestaande en nieuwbouw. - Een herkenbare omgeving voor mensen met dementie (bijvoorbeeld door meer bewegwijzering en kleurcontrasten). Voorbeelden: stationsgebied en het park Keizerslanden.	Gemeente Deventer, corporaties, partners vanuit zorg en welzijn. Gemeente Deventer i.s.m. o.a. project- en gebiedsontwikkelaars.

Extra acties en tijdspad 2025-2030

⁹ Zie het Beleidskader mantelzorgondersteuning 2022-2026.

¹⁰ NIZoD is een netwerk van initiatieven en organisaties die uitvoering geven aan informele zorg.

Doelstellingen Deventer Dementievriendelijk	Acties	Tijdpad	Verantwoordelijke(n)
Bewustwording en deskundigheidsbevordering	- Het wijkgericht verspreiden van informatie over dementie. Zowel aan inwoners als aan huisartsen, apothekers, bibliotheken, buurtvoorzieningen, VET. Dat doen we via o.a. de WijDeventer krant en gekoppeld aan de week van de dementie en andere wijkevenementen/activiteiten voor ouderen en professionals. - Periodieke informatie/trainingsbijeenkomsten voor burgers, hulpverleners, politie, brandweer, boa's, vrijwilligers, mantelzorgers, winkel- en horecapersoneel. Hierbij wordt specifiek aandacht besteed aan het bereiken van mensen met een migratieachtergrond.	Jaarlijks vanaf Q3 2025 Jaarlijks vanaf 2026	Gemeente Deventer, Alzheimer Nederland, Lokale Netwerk Dementie, projectgroep Dementievriendelijk Bathmen. Gemeente Deventer, Ontmoetingscentrum Dementie, Samen Gezond in Deventer, Lokale Netwerk Dementie, Alzheimer Nederland, Platform Samen Vrij Deventer.
Participatie	- Activiteiten van vrijwilligersorganisaties en verenigingen openstellen voor mensen met dementie. - Specifieke ondersteuning voor mensen met (beginnende) dementie in het doen van vrijwilligerswerk.	Q2 2026 inventarisatie, plan maken Vervolgens: doorlopend.	Deventer Doet, Carinova mantelzorgondersteuning, Sportbedrijf, Lokale Netwerk Dementie, projectgroep Dementievriendelijk Bathmen.
Mantelzorgondersteuning	- Respijtzorg aan huis uitbreiden (incl. nachtzorg).¹¹ - Vrijwilligers werven en trainen voor respijtzorg. - Specifieke ondersteuning voor mantelzorgers met migratieachtergrond.	Jaarlijks vanaf 2026	Carinova mantelzorgondersteuning, Deventer Doet i.s.m. het Lokale Netwerk Dementie, het Netwerk Dementie Salland en het Platform Samen Vrij Deventer.
Een dementievriendelijke woonomgeving	- Meer kleurcontrasten en bewegwijzering in openbare ruimte. - Het aantal dementievriendelijke woningen opnemen in de woonzorgvisie.	2026-2028 2026-2027	Gemeente Gemeente, woningbouwcorporaties, projectontwikkelaars.

Monitoring

¹¹ Met betrekking tot passende respijtzorg is een onderzoek uitgevoerd door GGD-IJsselland waarin specifiek aandacht is besteed aan de doelgroep mensen met dementie .

Professionals geven met betrekking tot respijtzorg bij dementie aan dat:

-een grote groep hulpvragers dementie heeft. De taken van mantelzorgers worden steeds zwaarder en complexer omdat de hulpvrager voor wie zij zorgen ouder wordt en de problematiek groter. -het ideaalbeeld van respijtzorg is dat mensen tijdelijk ergens anders kunnen verblijven, maar voor mensen met dementie is dit niet altijd haalbaar. In dat geval is respijtzorg aan huis een goed alternatief, omdat de persoon dan in zijn of haar eigen vertrouwde omgeving blijft. Het nadeel is dat dit kostbaar kan zijn, zeker als een zorgprofessional 24 uur per dag aanwezig moet zijn. In de aanvullende pakketten van de zorgverzekering wordt wel een aantal uren thuisondersteuning vergoed, zodat een zorgprofessional bijvoorbeeld 's nachts kan blijven.

-Preventieve logeerszorg kan helpen om meer vertrouwd te raken met logeren. Positieve ervaringen voor de mantelzorger en de persoon met dementie dragen bij aan het (vaker) gebruik van logeervoorzieningen. Manieren zijn bijv. het bezoeken van een open dag, een rondleiding aanvragen, een keertje proef logeren. Factsheet Respijtzorg in de regio Midden-IJssel, 27 maart 2025.

Alzheimer Nederland voert eind 2026/begin 2027 de tweede Dementiescan uit voor Deventer. De raad wordt hierover geïnformeerd. Mogelijk ontvangen we dan het certificaat Dementievriendelijke gemeente. Dat certificaat is maximaal 4 jaar geldig en na 2 jaar vindt er een tussenevaluatie plaats.

Financiën

In de programmabegroting van de gemeente Deventer zijn er vanuit diverse beleidsonderdelen middelen vrijgemaakt specifiek ter ondersteuning van mensen met dementie en hun mantelzorgers. Onder andere: middelen voor casemanagers dementie, Alzheimer cafés, dagactiviteiten en respijtzorg, mantelzorgondersteuning, beweegprogramma's en diverse informatiebijeenkomsten zoals theater, film, lezingen.

Het Ontmoetingscentrum Dementie wordt gesubsidieerd op projectbasis vanuit GALA en Toekomstbestendige wijken voor de periode 2023 tot en met 2026. Voor de borging van het Ontmoetingscentrum Dementie zijn structurele middelen nodig met ingang van 2027. Het betreft een bedrag van ongeveer € 50.000 per jaar. Dit wordt betrokken bij de integrale afweging voor de begroting van 2027.